

POSZTEREK

Benkő Zsolt István (SZTE JGYPK),
Dudás Tünde (SZTE JGYPK) és
Dürgő Hajnalka (SZTE JGYPK):
A technika oktatásának evolúciója

Kulcsszavak: technika, oktatás, korszerű, környezet

A technikai ismeretek oktatásának kezdetei a középkorig nyúlnak vissza. Addig gyakorlatilag csak kézműves termékek léteztek, amiket az emberek akár saját maguk állítottak elő. Minden szakmáknak voltak mesterei, de a legtöbb ember képes volt saját maga előállítani mindazt, ami neki az életviteléhez kellett, s ezt megtanulták otthon a gyerekek is. Európában a 12-13. században megalakultak a céhek, melyek megszabták, hogy egyes termékek milyen szabályok szerint és pontosan hogyan kell, hogy elkészüljenek. A céhek igen hasonló módon működtek, a tudást is szinte teljesen azonos módon adták át, így széles körben elterjedt gyakorlat volt, hogy egyes legények a mestertudásukat úgy szedték össze, hogy közben szinte Európa minden országában dolgoztak. Ez az évszázadokon át működő rendszer a 18-19. századra idejétmúlttá vált, amikor megjelent az ipari sorozatgyártás. A gyári munkákat persze mindig be kellett tanulni, de nagy előnyt jelentett, ha valaki már ismerte az alapvető szerszámokat. Szükségessé vált egy „technikai alpműveltség” elterjesztése a társadalomban. A technika oktatása ebben az érásban került be szinte minden ország közoktatásába. A kezdeti többféle irányzat közül a skandináv eredetű „szlőjd” terjedt el végül a legjobban: ez a képzés a szerszámhasználaton kívül az egyéni meglátásokat, alkotói szabadságot is szervesen oktatta, bátorította; ez megjelent a német, a brit és az amerikai közoktatásban is. Magyarországon az 1870-es években tűnt fel. A világ technikai fejlődése megkövetelte, hogy ez a tantárgy újra és újra megváltozzon. A kezdeti kézimunka, kerti és famunkák kibővültek: a 20. század elején mezőgazdasági és gazdálkodási ismereteket oktattak a gyakorlatban is. Elkezdődött a fémmegmunkálás is az iskolákban. A század közepétől pedig a fémmunka és a mezőgazdaság vált a két fő irányzattá. A világ technikai fejlődése kikövetelt egy újabb változást: az 1960-as, 1970-es években szinte minden háztartásban volt már elektromosság, így az iskolákban is meg kellett jelennie az alapvető elektromos szereléseknek. A csúcstechnika követéseképp foglalkoztak a fényképezéssel és a filmmel is. A PC 1981-es debütálásával a technika része lett a számítógépek működésének oktatása is. Mára a technika tantárgy szerepe felértékelődött:

iránymutatást kell nyújtson hétköznapi életünk számára, amit teljesen áthat a technika. A „technikai analfabetizmus” egy új fogalom, ami jól mutatja, hogy mekkora hátrányban van az, aki nem ismeri ki magát a technika világában. A világ ma bonyolultabb, mint eddig bármikor. Több ember él ma, mint bármikor. Az egyetlen út a túléléshez az előremenekülés a „jobb” technikákba, hogy ne pusztítsuk el magunkat, se a környezetünket. Ennek igen fontos eleme a technikai alpműveltség megszerzése. A technika tantárgy egy segédletként indult a korai tömeggyártáshoz, mára pedig szemléletformáló erővé lépett elő a környezet – s vele az emberek megóvásához.